

K R E S T Ā N

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok — — — — 2 zl. — kr.
 Na pol roka — — — — 1 " — "
 Na štvrt roka — — — — " 60 "

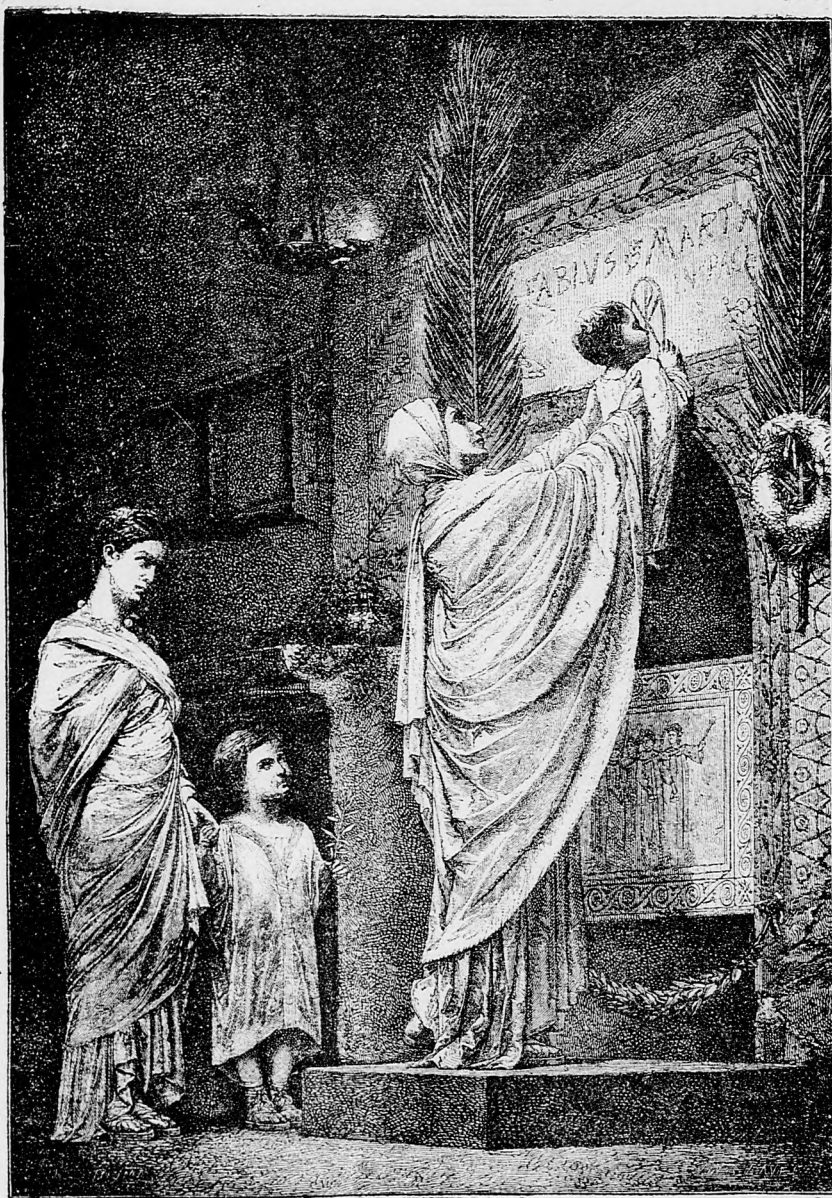
Jednotlivé číslo 4 kr.

Majitelia a vydavatelia :

MIKULÁŠ LEPSÉNYI
 a
GERHARD NÉMETH.

*Redakcia a vydavateľstvo : V Budapešti
 VIII. ker., Práter-ulica 44.*

sem sa majú posielat predplatky, jako i dopisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku je 10 kr. Rukopisy sa naspak nedávajú.

V katakombách.

Zákonný návrh o spolkoch.

Ludová strana rečnila a hlasovala proti zákonnému návrhu o spolkoch.

Dakto by mohol hlavou krútiť, ako je to možné, lebo však ľudová strana zakladá ľudové spolky rozličného druhu na všetky strany; a tedy práve táto ľudová strana, ktorá aj na sneme za túto ideu bojovala, táto ľudová strana je teraz proti tak vážnemu návrhu zákonnému?

Spolkový zákon ovšem až veľmi je potrebný, aby chránil a podporoval ľud ubohý proti úžerníkom, aby spojil malé sily, a tak aby slabí silnými sa stali.

Vláda samá nahliadla, že nemôže vyhnúť žiadosti ľudovej strany, a preto položila na stol snemovne krajinských vyslancov tento zákonný návrh, proti ktorému, ako sme podotkli, všemožné prostriedky použije teraz ľudová strana, ostatné strany ho prijaly.

Pravda, ešte nerozumieš vec, ct. čitateľu!

L'udová strana nemohla hlasovať za taký zákonný návrh, ktorý keď aj by bol osožný z hmotného ohľadu ľudu, lenže nešetří on slobodu. Vláda má byť paniou a rozkazovateľkyňou nad týmito spolkami, dľa tohoto návrhu.

Správa a predsedníctvo takých spolkov od vlády by malo závisieť, slovom ľud pod jarmo vlivu vlády by sa dostal; čo my nechceme.

Takýto zákonný návrh len liberalismus mohol predostreť snemovni krajinských vyslancov; lebo liberalismus vždy na tom špekuluje, aby čím väčšiu moc, čím väčší vplyv mal, aby tak čím dlhšie mohli stáť masné hrnce bez prekotenía.

Veľká galiba by to bola, keby tento návrh zákonom stal sa; lebo v tomto páde bez privolenia a spolupracovania služného alebo notára krajinský vyslanec nebude mať právo, založiť dajaký spolok; ani duchovný nebude môcť založiť taký spolok; a veď tento pozná najlepšie potreby a požiadavky ľudu.

Vidiecke spolky od sústredného budú dostávať požičku, lenže sústredný spolok rozhodne v tom, ktorému vidieckemu sa má dať požička a ktorému nie.

Správu sústredného spolku minister vymenuje. To ale vieme, že u nás vo všetkom politika hrá zástoj.

Dľa tohoto zákonného návrhu, keby kto koľkokolvek účastín mal, preto len jeden hlas môže mať; lenže štát má toľko hlasov, koľko summa pomoci ním skytnutá učiní. Tedy kto by mal 100 účastín, má len 1 hlas; štát ale, má-li 100 účastín, 100 hlasov bude mať.

Tendencia celého zákonného návrhu tedy je tá, aby vplyv a moc vlády čím viac získala u ľudu,

Myslíme, drahý ľudu, že teraz už nekrútiš hlavou nad tým, prečo hlasuje ľudová strana proti tomuto zákonnému návrhu.

L'udová strana nechce, nemôže žiadať si taký zákon, ktorý odvislým učiní ľud od vlády.

L'udu treba na pomoci byť v jeho ťažkom položení, pritom ale netreba mu odňať ani tú malichernú neodvislosť, ktorú ešte má.

Jurko Šándorffi.

Odhalený, ľud mamiaci, liberalismus.

3. §. Moloch a jeho pomocníci, pustošenie vlády gšeftárov vzťahom na jednotlivcov a na obecnstvo.

Neslýchaný prospech Molocha a jeho pomocníkov na poli zbohatnutia vzbudzuje i v jednotlivcoch túženie za náhlým zbohatnutím.

Usilovnú prácu, rozmednú učinlivosť, pole dorábania, ktoré už i tak v nevďačné zmenily konkurencia (závod) kapitálu a gšeftovanie, vždy ich viac opúšťa, a obracajú sa na opustené pole špekulácie ale rýchleho zbohatnutia na škodu tých. Vždy sa zväčšuje počet tých, ktorí bez prác chcú zbohatnúť a ktorí sa uvrhujú do náručia služby Molocha. Následkom čoho rastie jeho moc, rozširuje sa jeho krajina, zmožňuje sa vplyv moce nesvedomitých gšeftárov. Jako zmýšľa taký človek, ktorý len nad tým špekuluje, jako by druhých ošudil, a spoločnosť ukričdil, a tak v odpornej protive stojí so svojimi spoluobčanmi: to sa ľahko dozvieme, jestli aj len trocha poznáme smýšľanie kapitalistov, keď cestou až veľmi diskretných a pozorovaných novin aj len zďaleka pozorujeme na hriešne kúsky kapitalistov, ktoré sa často opätujú, ale len zriedka na javo výndu. Čím viac rastie počet tých, tým vo väčších kruhoch sa rozprestiera ich sebecké smýšľanie a tým viac zmáha sa znemravnenie spoločnosti. Čím viac rastie vplyv tried od roboty vzdialených (produktívnych), tým viac hynie vplyv tých tried, ktoré štát tvoria. Z čoho dva škodlivé následky pochádzajú, jeden je nemravnosť a zkaženosť, druhý ale, že opravdivé záujmy spoločnosti pri záujmoch Molocha a jeho gšeftárov utlá-

čajú sa, následkom čoho slobodný a zdravý vývin tela spoločnosti je hatený. Jakože by sa mohlo vyvíňať telo štátu, keď každý jeho člen je zaputnaný a refazou sviazaný. Ponevác je tedy v slobodnom vývine hatený, zakrpalí sa a znedarí, zomre k veľkej radosti Molocha, ktorého brucho je nenaplniteľné, žiadost nenasýteľná.

No a ešte ani s týmto pustošením sa nespokojí v rostopašnom jede svojom napáda všetky ideály a kladné náboženstvá, ponevác vie a cíti, že jeho nemravnému pokračovaniu v ceste stoja jedine: ideál a náboženstvo. Mravným základom spoločnosti jedine náboženstvo byť môže, mravná spoločnosť ale chytro nahliadne, že účinkovanie Molocha je nevlastecké a nemravné. A preto celkom dľa plánu prenasleduje Moloch so svojimi privrženci ideály a náboženstvo. U ľudu vykoreniť chce vieru, ktorú ľultramontanizmom; u vzdelaných zas vlastenectvo, ktoré šovinizmom menuje. Vo Francúzsku vytisol náboženstvo zo školy — Rotschild 200 tisíc frankov (asi 90 tisíc zl.) dal Remanovi zato, že napísal hanodielo „Život Ježiša.“ U nás zaviedol civilné manželstvo a beznáboženstvo, moderné bezbožné pomery. Toto oslavuje, toto pestuje a podporuje na všetky strany. A ktorý najsmutnejší výsledok vyvíera z toho? Ten, že zkaza ideálov vo veľkej miere zakladá a rozširuje sebeckosť, rozťahuje sväzky štátnych vecí, ktoré jedine na ideálnych základoch sa nechajú spoludržať — aby čím skorej rozpadly. Len toto očakáva medzinárodný Moloch, aby slobodno mohol napredovať a koristiť shromažďovať. Koristiť ale bez strachu len tam je možno bez pomsty, kde telá štátu nedržia spolu, a tak spoločná obrana je vo vyhnanstve, sudca pomsty chybuje. Sebeckosť Molochom splodená je ten mocný živel, ktorý na čiastky rozdelí spoločnosť. Tieto odstránené a od tela štátu oddelené čiastky veľmi ľahkým spôsobom stanú sa korisťou dobre organizovanej spoločnosti, ktorá peniaze za svojho boha pokladá.

4. §. Moloch a robotníctvo.

Môže tlač, ktorá sa chytila do otrockej služby Molocha, v hocakej miere verejnú mienku klamať, môže ona hocako zakrývať nahatosť Molocha a zapchávať ústa bedákanie a slová ponosu, ktoré ľudia vypúšťajú pod tyranským nátlakom proti spoločnosti namereným, — ponosy predsa len čisto počujeme. Najviac trpí predsa bieda robotníkov, ktorá už nevládzajú znieš utláčanie, aby sa ho sprostila, po celej Europe začala sa hýbať (socialistické pohyby.) Tieto pohyby už strašne sa rozprestierajú, vše-

tkému, čo len jestyuje vyhrážajú sa zkázou, úplne chcú podkopať i samú spoločnosť. Toto nebezpečenstvo je hrozné, nikoho nešetří, ponevác ľud, ktorý ťažké bremeno už celkom zunoval a v oškľivosti má, sťa rozpajedený lev, besno zúri a v nesmiernej rozhorčenosti nepozná ani milosrdenstva, ani odpustenia. Moloch najviah sa bojí tohoto ľudu, a aby si život zachrániť mohol, vo svojej pekelnnej prehmátnosti mimoriadnou sbehlou vynakladá všetky sily cestou tlače, aby pozornosť tejto nezdelaanej robotníckej triedy odvrátil od seba, a obrátil — dľa podania francúzskej revolúcie — na kňazstvo a aristokraciu sťa na prameň všetkých pliaň; a nenávisť proti týmto dvom nevinným triedam namerenú ustaxične podporuje a pestuje. Francúzski robotníci vyhľadali svojich nepriateľov, vedia, že títo v tábore Molocha sa majú hľadať; stará nenávisť proti vyšším triedam ale, ktorých síce jedna časť tiež sa pripojila k práporu Molocha a tak týmto jakoby schvaľovala tú nenávisť, — tak hlboko je už zakorenená v ich srdcach, že pri vypuknutí toho výchovu, ktorý nemôže už dlho nechať na seba čakať, dosiahne sa nielen ten kapitalistický Moloch, lež i vyššie triedy spoločnosti.

Podáva: dr. Cachtičan.

POLITICKÉ CHÝRY.

Sústredná pisáreň ľudovej strany nenachádza sa už od 3. mája tam, kae predtým bola; kto by jej chcel písať, pod týmto nápisom to musí činiť: *A néppárt országos központi irodája Bpest, VIII. Józsefkörút 35. (1. em. 2. ajtó).*

Níže s daňou. Maďarské obce hersky sa chovajú. Len v jednom zasadnutí nasledovných obiec pisebné prosby oznámil predseda snemovni krajinských vyslancov: Uj Perint, Kainon, Herény, Karácsond, Tolna-Tamási, Loos, Peczői, Pellerd. — Slováci ešte vždy spia; dobre je im, na čo by sa hýbali; chudáci Maďari majú zlú pôdu, to je už inšie, keď sa tí hýbu. Či to nenie tak?

Ľudová tlačová pravota. Starší maďarský brat Krestana „Magyar Néplap“ zas mal tlačovú pravotu. Pred porotu predvolaný bol herský ľudák pravotár dr. *Aleš Bakonyi*. Že bez príčiny zavesil pán kráľ. pravotár tú pravotu za krky tomu herskému ľudákovi, to už i z toho vysvitá, že ho tlačová porota s dvoma tretinami hlasov oslobodila. A tak pán kráľ. pravotár darmo len eráru narobil útrat, a izgatáše darmo hľadal v tom článku.

Už sa pracú Turci z Thessalie, z obsadnutej čiastky Grécka. Tak ku pr. 16. mája 10-tisíc tureckých vojakov odišlo z mesta Volova.

Jak rakúska tak i uhorská delegácia pojednáva spoločné výdavky rakúsko-uhorskej ríše. Vyslancom priveľkými sa zdajú byť požiadavky ministra spoločných vojenských záležitostí, ktorý vyše 300 millionov žiada, okrem toho 30 millionov čo doplnovací úver. Ináče spoločný rozpočet o 3 a pol miliona je väčší, nežli vlní bol. Toľko vieme, že rozpočet tak sa prijme, jako je predostrený.

V St. Budíne Alex. Országh je zvolený za krajinského vyslanca s mameluckým programom proti židovi Vészimu, ktorý s mimostranným programom vystúpil, ale buchol.

V Štubni jednohlasne zvolený je za krajinského vyslanca Fraňo Justh, brat Juraja, ktorý vymenovaný je za hl. župana turčianskej stolice.

Volby vo Francúzsku, tak vypadly, že kresťansky smýšľajúcich vyslancov do hromady bude asi 100, tedy o 10 viac, nežli predtým.

Aj v Nemecku budú volby krajinských vyslancov a se 16—24. júna. V Nemecku nečiní sa taký nátlak, ako u nás, lebo tam nie je vládnej strany a vláda je mimostranná a nad stranami.

Revolúcia v Taliansku. V Taliansku hrozná bieda zuri na všetky strany; ku pr. ostrov Sicília patrí medzi tie najbohatšie zeme sveta, a ešte i tam hladom mre ten ubohý ľud, ktorému všetko berú na vojakov a na lode morské. Ľud nemá ale čo do úst položiť a preto vo svojej rozhorčenosti myslel si, že radšej zomre mečom a ohňom, nežli hladom. Celá revolúcia vypukla na mnohých miestach, vojaci tak striedali na povstálých, ako na nepriateľské vojsko. Mnohí boli usmrtení, mnohí zas ranení. Konečne podarilo sa revolúciu utlačiť, ale nie vykoreniť rozhorčenosť a nespokojnosť. Aby ctené obecnstvo pochop malo o tej revolucionárnej vojne, len to spomeneme, že na poli majlandskom z kanónov striedali na ľud a 300 ich o život prišlo, o ranených ani spomienky nečiníme.

Americko-španielska vojna Ešte vždy ne- bolo rozhodnej bitky. Americkí vojaci viackrát prôbovali vystúpiť na ostrov Kuba, ale bez výsledku, lebo nazpäť na lode bolo zahnané španielskymi vojakmi. Aj na mori sa podarilo španielskym loďam na jednom mieste odohnať americké lode. Španielska vláda ale preto zadakovala, lenže ale aj budúceho ministerstva Sagasta bude predsedom.

Krajinský snem.

Snemovňa vyslancov.

Zasadnutie 12. mája.

Keď predseda zahájil zasadnutie, prítomné bolo asi 10 vyslancov (je ich vyše 400). Konečne nasbierali ich toľko, že umožnené bolo pojednávanie. — Gr. Albort Apponyi oduševneno rečnil o spolkoch; uznal že sú potrebné, že vážny zástoj hrajú v našej hospodárskej krajine. Lenže i to dokázal, že tento zákonný návrh nezodpovedá tomu šfachtnému cieľu, lebo osobný úver tak rečeno soštatni sa; ešte i ostatky

slobody v nebezpečenstve sú. Zákonný návrh prijal síce v jeho všeobecnosti, keby ale vláda žiadnej zmeny nepripustila, pri treťom čítaní prinútený by bol proti nemu hlasovať. Veľký mameluk Ladislav Lukáč slabo zastával zákonný návrh. Väčším dielom zaoberal sa len s rečami Bartu a Komjatyho. Sľúbil, že pripustí dakoľko zmien. Prosil Iavičiakov, aby nehrešili vopred tomuto zákonu. — Fraňo Kossuth rečnil bez poslušáčkov. Ani jeho strana si nevšímala jeho reč. Vo všeobecnosti prijal návrh. — Na konci zasadnutia odpovedal veľký mameluk Perczel Iudákovi Jánovi Molnárovi na interpelláciu, že nariadenie vydal, aby zamedzil cestu nadužívaniu, ktoré sa vzťahuje na opravenie menoslovov voličov. — Po malichej reči hl. mameluka Bánffyho zasadnutie koniec vzalo.

Zasadnutie 13. mája.

Pod predsedom Berzeviczym v známosť vzali vyslanci najprv prosbu Jula Gullnera, ktorý žiadal slobodu 2 mesiacov. Potom rečnil žid Móric Mezey, ktorý zaoberal sa s rečou Kossutha aj Apponyiho. On vraj všetko prijme, čo vláda navrhuje (Smiech na Iavej strane). Aj magnátov treba vťahnuť do tejto veci. Sám tento žid uznal, že je viac nebezpečných bodov v tomto zákonnom návrhu. Hospodárske spolky oddeľt by bolo treba od priemyselných. Preto ale zákonný návrh za osožný a potrebný uznáva. Obchodníci vraj tiež nebudú nepriateľmi tomuto zákonu. Národný vyslanec Fraňo Blaškovic zaoberal sa s položením ľudových spolkov, ktoré doposiaľ jestvovaly. Napádal potom zákonný návrh, že je proti slobode, lepšie rečeno neodvislosti namerený. V tej nádeji, že vláda pripustí spasiteľné a osožné zmeny, vo všeobecnosti prijal zákonný návrh. — Veľký mameluk Darányi chválil sa, že on aj doposiaľ všemožne vykonal v záujme spolkov. Preto ale aj on uznáva, že má tento zákonný návrh chyby. Statkárska trieda je vraj najlepšiou priateľkyňou ľudu. Prosil vyslancov, aby prijali tento zákonný návrh.

Zasadnutie 14. mája.

Pod predsedom Albertom Berzeviczy pojednával sa zákonný návrh o spolkoch. Ľudák Major, tento výborný znalec našich hospodárskych pomerov dokázal, aký chybný a nedokonálny je ten zákonný návrh; i to dokázal, že tieto od vlády navrhované spolky tak budú zdierať, ako bursa, spolu ani úžerstva sa nebudú chrániť. — Mamelukom nepáčily sa tie prihorké pilulky dôkazov reči jeho; netrpezliví boli, radšej by obli hlasovali. Mameluk Gejza Pap zapierať a vyvracal to, čo Mezey dokazoval. Po ňom horestal G. Polónyi dokázal, že zákonný návrh aj také body obsahuje, ktoré zlomkrkom budú Iavičiactva. Následok toho zákona bude ten, že Bánffy nebude potrebovať ani miliony, ani chýrečných volebných predsedov, lež jednoducho vymenuje mameluckých vyslancov. On ani vo všeobecnosti neprijal ten návrh, ktorý okrem ľudovej strany všetky Iavičiacke strany prijaly. Po krátkej odpovedi ministra Darányiho na istú interpelláciu v záujme robotníckoch prednesenú, zasadnutie koniec vzalo.

Zasadnutie 16. mája.

Pod predsedom Albertom Berzeviczym prvým rečníkom bol dr. Alex. Erdélyi, ktorý až veľmi seba-podome začal rečnil. On chce, aby lacnú požičku dostala chudoba, a aby sa intelligencia schádzala a stykala s touto chudobou. Pochválil spolky gr. Alex.

Károlyiho. Zastával vládny návrh proti Apponyimu. S tým, že neobmedzenú zodpovednosť vyzaviera, len ľud chce zastávať. Vidiecke strediská netrpí, lebo takým spôsobom drahšie by boli potom peniaze. Skrže to, že krajina stojí za chrbátom takých spolkov, jednotlivci celkom bezpečne môžu sveriť na také spolky svoje peniaze. V Maďarsku neudržala by sa taká vláda, ktorá by nadužívala moc štátu. (Smiech na všetkých ľavičiacich stranách). Po reči veľkého mameluka tohoto nasledovalo hlasovanie. Proti zákonnému návrhu hlasovali len Polónyi, Madarász a ľudáci. Pri podrobnom pojednávaní, viac ľavičiacikov navrhovalo zmeny pri viacerých bodoch. Veľký mameluk a jeho prívrženci ale len dva návrhy Polónyiho a jeden návrh Blaškoviča prijali. Na návrh Apponyiho uzavrelo sa, že v útorok nebude zasadnutie.

Tajemstvo moce židovstva.

(Dokončenie.)

Vidme však ten židovský plán, to tajemstvo moce židovstva ďalej

II.

Zničiť kresťanov — usnadniť úpadky židom.

V tejto veci plán náš splňuje sa úplne, lebo pokrokom všade, skoro boli sme uznaní a dostali sme tie práva občianske, jako kresťania. Čo však ešte treba dosiahnuť a čo musí byť predmetom nášho stáleho usilia jest *menej prísny zákon úpadku*. Tým nadobudneme zlatieho dolu — bane — o mnoho bohatšieho, nežli aké boli doly Kalifornie.

Jak nadobudnúť moci, vážnosti a cti.

Národ izraelský musí obrátiť svoju ctižiadnosť k onomu vysokiemu stupňu moci, odkiaľ vyviera vážnosť a česť; najistejším prostriedkom k tomu jest, mať všade pevnú ruku, vo všetkých podnikoch priemyslových, finančných a obchodných, varovať sa však pri tom všelijakej práci a pokušenia, ktorým by sa človek môhol vystaviť nebezpečenstvu súdneho stíhania štátnymi súdy. Priniesť sa musí pri volbe špekulácie toho druhu obozretnosť a takt, ktoré vlastnie sú ľudu izraelskému pri jeho schopnosti k obchodu. Nič nám nesmie byť cudze, čo získava dôležité mesto vo spoločnosti: filozofia, medicína, práva, národnohospodárstvo, slovom všetko odvetvia vedy, umenia, literatúry sú rozľahlým poľom, kde nadobudnúť si musíme veľkých úspechov a postaviť do lesku svoje schopnosti.

Ozáríť spisovateľov, nakladateľov, umelcov židovských.

Tieto povolania nesmejú sa oddeliť od špekulácie. Tak produkcia chudobnej skladby, i

keby trebárs bola veľmi prostrednia, poskytnie naším, dostatočný dôvod postaviť na miesto vyvýšené a ozáriť izraelitu, ktorý je kusu skladateľom. Čo sa vedy týka, múdroslovie a medicína rovne musí byť česť nášeho panstva duševného.

Úkol židovského lekára.

Lekár je zasvätený do najtajnejších pomerov rodinných a má pri tom v rukách zdravie a život našich nepriateľov má smrť, kresťanov.

Snatky — manželstva — medzi židami a kresťanami — potlačiť — zničiť — kresťanský snatok — prečo snatok občiansky — civilné manželstvo — zkažiť kresťanskú panu.

Musíme povzbudiť k manželským sväzkom medzi izraelitami a kresťanami, lebo národ izraelský nevydáva sa týmto stykom v nebezpečenstvo ztraty a môže týmto sväzkami len získať; uvedením istého množstva krve nečistej do nášeho pokolenia od Boha vyvoleného, pokolenie naše sa neporuší a naše dcéry takýmto snatkami zaopatria nám styky s kresťanskými rodinami, ktoré majú vliv a moc. Za peniaze, ktoré dáme, aby sme obdržali patričný vliv na všetko, čo nás obklopuje. Príbuzenstvo s kresťanami nesvádza nás s cesty, ktorú sme si vytkli, naopak pri trochu obratnosti učiní nás rozhodčimi jejich osudov. Jest si priat, aby izraelskí nemali za sutožnice ženy nášeho sv. náboženstva a aby si k tomu vyberali z pannen kresťanských. Nahraďiť sviatosť manželstva v kostole puhou smluvou pred jakýmkoľvek úradom občianskym jest pre nás veľmi dôležito, jak pohnú sa kresťanské ženy do nášeho tábora.

Zmocniť sa tlaču, ktorá po zlato je pevnou mocou sveta.

Je-li zlato prvou mocnosťou tohoto sveta, druhou bez odporu je tlač. Než čo-že pomôže druhá bez prvej? Ponevác nemôžeme dosiahnuť, o čom bola reč, bez pomoci tlaču, treba je, aby naši rídili všetky dennie listy — noviny — vo všetkých zemách. Zlato a obratnosť vo volbe prostriedkov, hladká predajnosť učiní nás rozhodčimi vo verejnom mienení a dá nám nadvládu nad massami ľudu.

Vytrvalosť — židia páni ľudských myšlienok — menia mienenia o cti a čnosti ničia rodinu.

Kráčajúc takto krok za krokom za týmto hlasom a s vytrvalosťou, ktorá je našou veľkou čnosťou, zatlačíme kresťanov a zbavíme ich všelijakého vlivu. Diktovať budeme svetu, čo má veriť, čo ctiť, a čomu zlorečiť. Snáď po-

vstanú nektorí jednotlivci proti nám a budú nás tupiť a prekliňať, ale poddajné a neuvedoméle massy budú nás poslúchať a postavia sa na našu stranu. Jakmile budeme páni tlače, budeme môcť zmeniť mienenie o cti, čnosti, počestnej povahe a budeme môcť zasadiť prvú ranu sriadeniu dosaváď svätosvatiemu *rodine* a dokončiť jej rozpadnutie. Budeme môcť *vyhubiť vieru a dôveru* vo všetko, čo naši nepriatelia kresťanskí dosaváď ctíli a učiníme sebe zbraň z *rozputaných vášni*, vypovieme zrovna válku, válku, vojnu všetkiemu, čo je v úcte a vážnosti.

Židovská trojka: bohatstvo, požívavosť, moc.

Keď všetko to sa pochopí, zaznamená, a keď každý syn izraelský je preniknutý týmito pravými zásadami. Tak porastie naša moc jako strom obrovitý, jehož vetvy ponosú ovocie, ktoré sa menuje *bohatstvo, požívavosť, moc* v náhradu za ohydné postavenie, ktoré po dlhé stoletia bolo jediným udelom národa izraelského.

Židovská solidarita.

Keď učiní neкто z našich krok v predok druhý v pätách ho nasleduje, a noha mu zklzne-li, ak pomôžu mu a podporujú súverci. Je-li izraelit predvolan pred súdy zeme, v ktorej prebýva, ak pospíšia si bratři u viery poskytnúť mu pomoc a zaslať, ale len vtedy, jedná-li obžalovaný dľa zákonov, ktoré izrael prísne zachováva a ostríka po toľkých stoliatiach.

Židia a otázky socialne dennieho poriadku — zmocniť sa ruchu ľudového a ho ríditi — pe-tváarka citu.

Národ náš verne zachováva obrady náboženské a zvyky, ktoré nám odkázali predkovia. Záujmom našim však jest, aby sme aspoň na oko robili sa horlivými v denných otázkach socialnych, zvlášte v tých, ktoré smerujú zlepšiť osud dčlníkov, vo skutočnosti však naše úsilie k tomu musí čeliť, aby sme zmocnili sa toho ruchu verejného mienenia a ho rídili. Zasepe-nosť máss, jejich náklonnosť poddať sa vymluvnosti trebárs jalové ale zvučné, ňou otriasajú sa rohy ulia, poskytuje lacnú korisť a dvoji nástroj popularitu a dôveru ľudu. Najdeme snadno medzi našinci dovednosť vyjadrovať falošné cíty s tolikou výmluvnosťou, že kresťania vo svojom nadšení to budú mať za pravdu.

Udržovať proletariát a biedu a dľa ľubovôle vzbúriť massy ľudu.

Treba, pokúď možno, udržovať proletariát a podrobiť ho tým, ktorí majú správu peňazi.

Tak vzbúrieme massy, kedy budeme chcieť. Poženieme ich k prevratom, k revolúciám a každá z tých katastrofov veľkým krokom uspe-čuje naše súkromné záujmy a približuje nás chvastne k našemu jedinému cieľu *ovládať zem* jako zasľúbené bolo otcovi nášmu Abrahámovi.

Ejhľa! Takový je plán internacionalneho talmudistického židovstva. jak dostal sa na verejnosť pred 18 rokmi a jak po staroch sa zachováva. Mám tu učiniť komentár na tento zkazonosný plán talmudistického židovstva? Nikoli. Každý čtenár Kresťana učiní si komentár sám. Odporúčam však v tomoplane pozorne čítať v I. čiastke číslo 1. Zlaté tefa proti križu. Č. 3. „Židia páni národov. Č. 5. Válka proti cirkvi. V čiastke II. lit. a) Zničiť kresťanov. lit. d) Úkol židovského lekára. lit. e) „Snatky medzi židami a kresťanami. lit. 1) Udržovať proletariát a biedu. Toto pozorne čítať, rozjímať, rozvažovať odporúčam. Po pozornom prečítaní, rozjímaníu a uvažovaníu tohoto, môže si človek učiniť asi nasledujúci krátky komentár: Svrchovanú moc má mať zlato.

Ondrej Rojko, vyslúžilý farár.

Svätý Anton z Paduy a chlieb chudobných.

Nový liek oproti trápeniam života.

Podáva: Šaštinčan.

(Pokračovanie).

Verš ku sv. Antonovi Paduanskému.

Keď 13. apríla r. 1263 hrob sv. Antona otvárali, aj sv. Bonaventura bol tam prítomný. Jazyk bol ešte celý a neporužený. Sv. Bonaventura vezmúc do ruky ten jazyk, nadhnuto zvolal:

— Ó požehnaný jazyku, ktorý si tak mnohokrát Boha oslavoval a aj iných k oslavovaniu Pána povzbudzoval! Včul teprv vidno, jak veľké sú zásluhy tvoje pred Bohom!

Potom pritísnúc ten jazyk k ústam a pobozkajúc ho, sadnul si a vzal pero do ruky. Pero len tak behalo po papieri a písalo tento verš:

*Zlé nemoce, ba i smrť on
Slovom svojim odvrátil;
Odpadlík sa, keď on prosil,
V lono Cirkve navrátil.*

*Prosby Tvoje, slavný Svätče,
Činia divy, zázraky;
Slovom Tvojim zachraňuješ
Telo, dušu od zkazy.*

Vieru, poklad navrátiš Ty,
Kto Ťa one požiada,
Nik nedvihá darmo ruky,
Kto sa k Tebe utíka.

Prosby Tvoje, drahý Svätče,
Činia divy, zázraky;
Slovom Tvojim varuješ aj
Spoločnosť od nákazy.

Sláva Bohu Otcu i Synu i Duchu Svätému!

Prosby Tvoje, milý Svätče
Činia divy, zázraky;
Keď Ty prosíš, k Bohu spejú
Neba-zeme základy.

Oroduj za nás sv. Antone, aby sme boli
hodní učinení zaslúbení Kristových!

Modlime sa!

Cirkev Tvoju, Bože, nech obveseľuje pamiatka
blahoslaveného Antona vyznavača Tvojeho; aby du-
chovnou pomocou bola vždy chránená a večných
radostí požívať zaslúžila. Amen.

(Pius IX. 26. januára r. 1860. 100 dňové od-
pustky pripojil ku tejto modlitbe).

Litanie o sv. Antonovi.

Pane smiluj sa nad nami!
Kriste smiluj sa nad nami!
Pane smiluj sa nad nami!
Kriste uslyš nás!
Kriste vyslyš nás!
Otče z nebies Bože! Smiluj sa nad nami!
Synu Vykupiteľu sveta Bože! Smiluj sa nad
nami!

Duchu Svätý Bože! Smiluj sa nad nami!
Svätá Trojico jeden Bože,

„ Maria,
„ Božia Rodičko,
„ Panno Panien,
Svätý Antone Paduansky,
„ verný služobníku Boží,
„ ozdobu rádu Tvojho,
„ stĺpe Cirkvi katolíckej,
„ mužú od Boha vyvolený,
„ ľalijo nevinnosti,
„ milovníku chudobných,
„ príklade ponížených,
„ vzore poslušných,
„ zrkadlo trpezlivých,
„ jasná hviezdo svätosti,
„ archo úmluvy,
„ apoštolský hlásateľu slova
Božieho,
Svätý Antone mocný vyhubiteľu neprá-
vosti,

Svätý Antone zdarný premahateľu blu-
dovercov,
Svätý Antone hrôzo zlých duchov,
„ duchom prorockým nad-
chnutý,
Svätý Antone obdivuhodný kriesiteľu
mrtvých,
Svätý Antone potešenie zarmutených,
„ pomocníku ubiedených,
„ vysloboditeľu zajatých,
„ patrone ztratených vecí,
„ mocný náš prímluvco,
„ veľiký divotvorco,
„ milostivý náš zastavateľu,

Bäranku Boží, ktorý snímáš hriechy sveta, —
odpušť nám Pane!

Bäranku Boží, ktorý snímáš hriechy sveta, —
vyslyš nás Pane!

Bäranku Boží, ktorý snímáš hriechy sveta, —
smiluj sa nad oami!

Kriste uslyš nás!

Kriste vyslyš nás!

Pane smiluj sa nad nami!

Kriste smiluj sa nad nami!

Pane smiluj sa nad nami!

Otče náš Zdravas Mária

Modlime sa!

Prosíme, Pane, rač nám popriať tej milosti, aby
sme skrze zásluhy a prímluvu sv. Antona, slávneho
vyznavača Tvojeho potešenia a pomoci Tvojej došli
a aby sme prispievaním Tvej milosti jeho obdivu-
hodné čnosti nasledovali a tak niekedy vo večnej sláve
s ním i so všetkými vyvolenými Božími stále radovať
sa mohli. Amen.

Trojo pokľaknutia k úcte sv. Antona.

Sv. Getrude už tu na zemi poprial Boh viac-
ráz uzreť slávu nebeskú, kde ona spozorovala, mnohí
že sú tam ozdobení zásluhami sv. Bernarda, pretože
oni v živote svojom Boha oslavovali pre jemu ude-
lené milosti. Pán Boh však aj sv. Antona obohatil
svojimi milosťami; slušná vec je teda, by sme sa mu
zato poďakovali. Obyčajne trojim pokľaknutím sa či-
nivá vďaka Otcu Všemohúcemu za tie sv. Antonovi
udelené milosti. Tieto pokľaknutia, nakoľko možno,
pred velebnou Sviatosťou Oltárnou sa majú vybaviť.
Pri pokľaknutiach možno nasledovné modlitby odriekať.

Pri prvom pokľaknutí:

V najhlbšej pokore na kolena padám, ó najsvä-
tejšia Trojico, pred oltárom, na ktorom opravdivé telo
a opravdivá krv Ježiša Krista sú skryté, a vručné
vdaky Ťi vzdávam, že si v nekonečnej láskavosti
svojej sv. Antona hodným učinila, aby on v sláve
nebeskej s tvári do tvári Ťa uhládajúc po všetky
veky Teba chváliť a velebiť mohol.

Klaňam sa Ťi za to večný Bože a dobrorečím
Tebe a somnou nech Ťa oslavujú aj všetky stvorenia
Tvoje po všetky veku vekov. Amen.

O
r
o
d
u
j
z
a
n
á
s
!

O
r
o
d
u
j
z
a
n
á
s
!

Chválu vzdávam Bohu za všetky milosti a nebeské dary, ktorými on sv. Antona už tu na zemi obdaril a ktorými ho ešte aj včul obohacuje v nebesiach.

Pri druhom pokľaknutí:

V najhlbšej pokore na kolená padám a klaňam sa Tebe, o najsvätejšia Trojico, pre tú veľkú lásku, s ktorou si si sv. Antona zaľúbila a Tvojich prehojných nikdy neubývajúcich milosti si ho účastným učinila, jako aj pre tú divotvornú moc, s ktorou si ho ku väčšej sláve Tvojej a ku našemu dobrému obdarila.

Klaňam sa Ti za to večný Bože atď.

Pri treťom pokľaknutí:

V najhlbšej pokore na kolená padám, o najsvätejšia Trojica, a vrúcne si žiadam, keď by som Ti mohol v takej miere zadosť urobiť, v jakéj by to sv. Anton ku Tvojej sláve a ku zveladeniu viery bol učinil, keď by aj on, jako človek, nebol k tomu nedostatčným býval. Prial by som si, aby som Ti mohol zadosť urobiť za všetky hriechy, za hriechy celého sveta a aj za hriechy moje, a to s takou láskou, s takou horlivosťou a s takou pokorou, s jakou bol sv. Anton obdarený a aj s takou dokonalosťou s jakou by to bol on vykonal, keď by už tu na zemi bol býval tými schopnosťami obohatený, ktorých sa mu za podiel dostalo až v nebesiach.

Klaňam sa Ti za to večný Bože atď.

Iná modlitba.

O sv. Antone, Ty verný a milý zástupco môj, pre lásku božského Srdca Ježiša, pre lásku toho Srdca, v ktorom Spasiteľ náš toľké sužoby a bolesti pocítil — Ťa prosím, daj my zvedieť, jak veľmi ľubežná je u Boha prímluva Tvoja. Spomôž my v potrebách mojích, aby som vždy a všade ohlasovať mohol, jak milostivý je mocný Pán neba i zemi, a jak veľké skutky ešte vždy činí On skrze sv. Antona verného sluhu svojho.

Tu sa riekajú výš udané verše.

Obraz sv. Antona.

Veľké milosti obsiahne ten, kto cez deväť po sebe nasledujúcich dní alebo cez deväť útorokov pred obrazom sv. Antona sa modlí. Utorok je totižto dňom sv. Antona: v utorok bol pochovaný, v utorok činil najviac zázrakov a v utorok najviac navštevujú jeho hrob. Istá vznešená pani prosila sv. Antona o jednu zvláštnu milosť, na to sa jej on zjavil a to k nej hovoril: Cez deväť útorokov sa modlí pred obrazom mojim v chráme OO. Františkanov a obsiahneš, o čo prosíš. A vskutku; na deviaty utorok došla vyslyšania; obsiahla, začo sa modlila. Deväťutorková pobožnosť je aj od Cirkve sv. r. 1617. potvrdená a má pripojené aj odpustky.

Modlitba ku sv. Antonovi v čas pukušenia.

— Ajhľa, kríž + Pána Ježiša! Vzdialte sa zlí duchovia! Ajhľa, zvíťazil lev z rodu Judovho a koreň z kmeňu Davidovho. Alleluja, alleluja, alleluja!

Modlime sa!

Sv. Antone, Ty prečistá Ialijo pannenskej nevinnosti, drahý poklade chudobných, príklade striedmosti a čistoty; Ty hviezdo jasná, ozdobo nebeská, apoštolský hlásateľu slova Božieho, nepriateľu hrie-

chov, šťastný pestovateľu čnosti a potešiteľu zarmútených; Ty p'ameňu lásky Božej; Ty nádejny mučeníku, veľký proroku, a hrúzo zlých duchov; Ty, ktorý si Jednorodného Syna Božieho na rukách nosil, a ktorý si horlivým kázaním Tvojim mnohé chladné a ľahostajné srdcia ku láske povzbudil: ajhľa, ja biedny hriešnik pokorne Ťa žiadam, príjmi ma pod ochranu a záštitu Tvoju, vzbud vo mne ducha kajúcnosti, daj očiam mojím slzy, a srdcu môjmu daj ľútosť; daj, by som sa vrúcne modlil a do vôle Božej úplne sa odovzdával! V Tebe horel plameň lásky k Bohu; daj, aby aj moje vlažné a suchoparné srdce vrelou láskou ku nemu zahorelo, by som tak všetky útoky sveta, tela a diabla šťastne premáhal. Amen.

Modlitba za prinávratenie ztratených vecí.

O môj Ježišu; pobludil som jako ten ztratený baránek; nenachaj ma ďalej blúdiť, vyhľadajma! Ponevác som prikazania Svoje zvrhnuť nevdial, sa od Teba, zaslužný trest ma stihnúť. Ja som Teba z očí ztratil, hneď som aj ja v majetku ztratu zažil.

Oh môj Ježišu, pokorne Ťa prosím, vráť mi, čo som ztratil. Nie moju nehodnosť ber do ohľadu, o Pane, lež prímluvu sv. Antona, toho sv. Antona, ktorý nám ztratené veci navraca.

Preto aj ku Tebe sa utikám sv. Antone, ktorý jak dúfanie, tak ztratený statok navracáš všetkým, ktorí Ťa o to hodným spôsobom požiadajú. Však sa hovorieva:

„Čo sa komu ztratí,

Sv. Anton mu to vráti!“

Vyslyš aj moju prosbu a navráť my, čo som nešťastím alebo krádežou utratil.

Viem síce dobre, že Pán Boh dal, Pán Boh vzal, a preto aj volám s Jobom: „Nech je sväté meno jeho vždy pochváleno!“ Lež ponevác neznám, čo Prozretnosť Božská so mnou zamýšľa, preto sa ku Tebe, sv. Antone s vrúcnou prosbou obraciam, abys mi vymohol od Boha, jestli je to Jemu milé, čo som ztratil!

Modlitba,

s ktorou si sv. Antona za Patróna volíme.

O svätý Antone, slavný služobník a priateľu Boží! Ja N. N., najsamprv Ťa pozdravujem aj s malým Ježiškom, ktorého si Ty na rukách nosil; radujem sa, že Ťa Boh do večnej slávy prijal; vďaka vzdávam môjmu Bohu za všetky milosti a duchovné výhody, ktorými Ťa On ozdobil. Ja dnešný deň Teba si volím za Patróna prímluvcu a zástupcu mojeho. Na vzájom Ti sľubujem, že vždy chcem byť verným čiteľom Tvojím; že vždy si Ťa budem veriť a nikdy nepustím, by Ťa neкто hanil. Príjmi ma pod ochranu Tvoju, stoj pri mne vo dne v noci, zvlášte v hodinu mojej smrti. Amen.

Učinkovanie ľudovej strany.

L'udová strana spojila a spojuje sily kresťanstva. Preto hnev v Izraeli! Predtým boli sme, ako stádo bez pastiera. Včul je to ináč. Máme za pravdy kresťanstva oduševnených ablegátov, ktorí v sneme slovom

a silou pravdy zastávajú všetko to, čo je ducha kresťanského.

Cirkev katolícka je v smutnom položení. Všetko udiera na ňu. Napádajú ju liberáli, bohužiaľ, napádajú ju, aspoň v sneme tak sa to stáva, privrženci inej viery, menovite ale židia, rozumiem po najprv časopisy židovské, a potom osoby.

Liberáli, ako ten opísaný Moloch, všetko by chceli zhltnúť a zožrať. Neuspokoja sa s tým, že oni majú mastné hrnce, tie najväčšie dôchodky dovolené a nedovolené prikavky a príračky, za účinkovanie, v ktorom vďaka niemu, pensie, a to veľké pensie, o ktorých chudobný a ubiedený ľud ani len pochopu nemá. Jeden liberál slúžil 3, 4, 5, 6 alebo 10 rokov, a hľa, takú dostane za to odmenu, že ju nezaslúži. Lebo za čo má byť odmena? Dľa mojej mienky za také účinkovanie, zásluhy, ktoré také ovocie donášaly, že nielen jednotlivci, ale všetci, menovite ľud chudobnejší, ktorý je najviac utlačený a vycicaný pociutje jeho blahé následky a účinky.

Liberálom je to ale málo. Chcejú ešte viac. Chceli by si všetko podmaniť a osvojiť, čo cirkev nie jedného, ale mnohých století si vydobyla a pracou usilovnosti a blahého účinkovania zaslúžila.

Majetky cirkevné sú tohoto pôvodu. Čo cirkev katolícka v Uhorsku vládne, to nedostala zdarma, ale dostali kňazi majetky, lebo vychovávali ľud, udržovali školy a podporovali chudobu a všetkých tých, ktorí v núdzi a nedostatku žijú.

Majetky cirkevné sú dary kráľov uhorských, ktorí obohatiac cirkev, dobre vedeli, že majetky tieto budú k podpore ubohého ľudu slúžiť.

Liberáli ale neradi hľadajú do minulosti, oni len starajú sa o dnes, ako a akým spôsobom je možno docieľiť život ľahký, ktorý nemá ťarchy, ale len radosti. Potrebné je, aby ľud vedel, že ako žijú títo páni, ktorí hlasom veľkým pre ľud hlásajú slobodu, braterstvo a rovnoprávnosť.

Či je ale to sloboda, keď druhých utlačím, a ja nad biednym ľudom panujem a čerpám z tej študnice, žijem z tých mozolí, ktoré mzdu mali by mať za odmenu, ale ja nadužijem prácu jejich?

Alebo to je braterstvo, aby jeden všetkým vládnuť peniazmi, bohatstvom, druhý ale hlad trpel a z povetria sa živil?

O rovnoprávnosti nerob spomienku, lebo aj ten najposlednejší občan a volič, ktorý prítomný bol vo Varíne, keď volili Rosivala, ťa vysmeje a zahanbí!

Liberáli mi tak prichodia, ako tá cápa (veľryba) v Ríjske (Fiume), ktorí všetko zhltnú a potom ešte aj na majetky kňazské lačným žalúdkom číhajú. Neskôr vám aj to povieme, čo by sa stalo, keby majetky cirkevné pobrali.

Kalvini, lutheráni majú svoju autonómiu, samosprávu, sami si rídia a riadia svoje veci, majú na čele mužov, ktorí vo všetkom a všade ich zastávajú. Keď Koloman Tisza bol ministrom a predsedom minister-

stva jeden cieľ mal: pozdvihnúť kalvínov, pozdvihnúť ich hmotne, aby v ministeriume, pri železnici; v akademii, slovom všade kalvini tie najmastnejšie hrnce obsiahli. Lutheráni tiež spolu držia, ako spolu držali keď o civilnom manželstve bola reč, bedlia so všetkou horlivosťou srdca, aby práva samosprávy neboly rušené.

A Izrael? Všetci za jedného, a jeden za všetkých. Časopisy jejich napádajú cirkev katolícku, hlásajú, že majetky cirkevné mal by štát, vláda odobrať, kde môžu napádajú katolíckych kňazov, kde nemožno haníť, tam zataja pravdu, kolportujú, rozsievajú také chýry, ktoré počiatok len v prefikanej hlave ľáka mali, slovom so všetkou technikou to majú za predmet písania a rozširovania, aby potupili cirkev a slávili účinky krivonosov!

Pomedzi toľko nepriateľov, ktorí-že sú tí, ktorí ako neohrožení levi za pravdu cirkve bojujú a pracujú?

To sú ablegáti ľudovej strany. Je pravda, že v parlamente nachodia sa aj iní, ktorí aj zásady kresťanstva, aj cirkev katolícku zastávajú, ale len z čiastky. Ablegati ľudovej strany tak smýšľajú, hovoria, rečnia, ako to sv. Otec, rímsky pápež žiada a hlása.

Ablegáti naši koľkokrát liberálov zavrátili, koľkokrát títo cirkev napádali. Minister Wlaššič nejednu horkú pilulu prehlnúť musel, keď ablegáti naši žiadali, aby katolícke, základiny na katolícke ciele obratené byly, aby v školách nedovolil *neveru* hlásať, aby potrestal toho besného žida, ktorý zo školi katolíckej v surovosti svojej, najvznešenejší znak náboženstva nášeho, *križ* sv. dal so steny dolu shodiť a prebodnúť, aby matrikári neterrizovali ľud ubohý, neprechádzali ich sem a tam ako bláznov, aby vláda rozširovala náboženstvo, lebo synovia nevery, *socialisti*, škodlivými zásadami svojimi prevratia spoločnosť ľudskú, a keď niektorí ablegáti *sekularisáciu*, tojest soštatnenie majetkov cirkevných hlásali, ablegáti naši upozornili ich, že odkiaľ to, že aj niektorí liberáli tak veľké a mnohé majetky majú, a nedovclili by, aby im ich druhý odobral, hlásali slovom čistého presvedčenia, že krajina Uhorská je nie židovská, ale kresťanská, lebo na základe kresťanstva má jedinu svoju budúcnosť.

Keď ablegáti naši takto smýšľajú, rečnia, ako by sme ich celým srdcom nemilovali?!

Predmiersky.

Náboženstvo je podmienka jestvovania spoločenského života.

Každá spoločnosť z viac údov pozostáva. Každý úd čo člen do istého pomeru vstúpi so spoločnosťou tou, ktorej údom sa stal. Pomer ten požaduje isté povinnosti so strany úda, za ktoré čo vynáhradu obdrží isté práva, čili výhody. Spoločnosti sú veľmi rozličné. Cirkev,

krajina sú tiež spoločnosti. Údovia krajiny nemujú sa občanmi. Krajina čo spoločnosť požaduje od občana čo úda hlavné vernosť čili lásku, ochranu, čili povinnosť vojenskú a daň, na vzájom týchto povinnosti poskytuje občanom svojim bezpečnosť osoby a majetku, tak tiež aj rozličné práva. Odkiaľ pochádza toto všetko?

Občan totižto nahliada, že v krajine, vo vlasti uzrel svetlo Božie, že ho ona chová, chráni a bráni osobnosť a majetok jeho pred vnútorným a zovnútným nepriateľom; povolujeme, aby si svoje bôle a úzkosti verejne vyjavovať a nakoľko to všeobecné dobro požaduje, ulavovať mohol atď. Výhody tieto za opravdivé dobrodenia považuje a čo také obľúbi život ten, obľúbi aj všetkých tých, ktorí k dobrobytu jeho prispievajú, obľúbi aj celú krajinu a vlasť; usiluje sa ju udržiavať a nielen pre seba, lež aj pre svojich potomkov a spoluobčanov ubezpečiť a ujistiť. Ponevác ale predpokladá, že aj ostatní občania tak cítia a smýšľajú, jako aj on a presvedčený je o tom, že jestli povinnosti svojej zadosťneučiní, uškodený bude nielen on sám, lež aj spoluobčania jeho; že jestli by povinnosťam svojim ani jeden, alebo len väčšina občanov nevyhoveli, celá krajina zahynúť by musela i ochotne a s radosťou koná na seba prevzatú povinnosť, dobrovoľne podkladá plecía pod spoločné farchy, aby aj on sám obránený a ubezpečený bol, chráni a šetrí aj spoluobčanov svojich, vyhybuje všetkým nerestam a usiluje sa život spoluobčanov osladzovať a príjemným činiť.

Lež toto je nič inšie, jako plnenie príkazu tohoto: „Čokoľvek chcete, aby vám ľudia činili, aj vy činite im.“ A čím vernejšie zachovaný je príkaz lásky k bližnému, tým väčší blahobyť prekvitá a naopak, čím viac je šliapaný, tým trpkjší je život jednotlivca, ano aj celej krajiny. Kto príkazy Božie zachováva, ten aj Boha miluje, a kto Boha miluje, ten miluje aj bližných a spoluobčanov tým viac, a milujúc ich verne koná povinnosti svoje, zachováva príkazy čili zákony krajinské, teda miluje vlasť svoju a naopak, kto nezachováva príkazy Božie, ten nemiluje ani Boha, nemilujúc Boha nemiluje ani bližných a spoluobčanov, nemilujúc ale občanov, nezachováva ani krajinské zákony, nemiluje teda ani vlasť svoju.

Vernosť ku cirkvi a ochotnosť k zachovávaní jej príkazov je istá záruka lásky k vlasti, ponevác príkazy Božie väčšmi imponujú veriacemu, nežli príkazy čili zákony svetské. Pravdivosť slov týchto nahliadli aj zakladatelia rozličných krajín a z niže spomenutých príkladov som čerpal výklad slov mojích. Že náboženstvo je podmienkou jestvonania a udržovania krajín,

môžeme už aj z toho uzavierať, že zakladaním náboženstva bol učinенý základ mnohých krajín, že krajinské a náboženské zákony v mnohých krajinách vnútorne súvisia, že rozlúčenie zákonov krajinských a náboženských mnohým krajinám záhubu by zapríčinilo. Turecko založeniu izlamu môže ďakovať povstanie svoje, s ktorým je v tak úzkom spojení, že rozlúčenie náboženstva od štátu istú zkazu by zapríčinilo. Francúzska rýša a z nej povstalé krajiny jako Nemecko, Francúzsko, Španielsko, Portugalsko, Holandia, Švajčiarsko atď. rozširovaniu kresťanstva ďakujú pôvod svoj. Mohutné Rusko len tomu pripisovať môže udržanie svoje, že jeho cár je spolu hlavou cirkvi.

Ale čo mám cudzie mocnárstva pripomínať, keď zrejmy príklad máme doma. Veľký náš kráľ, sv. Štefan chcejúc na pevný základ založiť krajinu Uhorskú, rozšíril v nej kresťanstvo. Ba aj panovníci terajši a vlády krajinské usilujú sa čím viac protectorát nad jednotlivými vieronymniami rozširovať a tak v stálom styku s cirkvami zostávať, aby zákony svetské cestou viero-vyznania väčšej všimavosti a platnosti si vyzískaly.

Kto teda proti cirkvi a náboženstvu bojuje, alebo ju znevažuje, ten bojuje aj proti krajine čili štátu narušujúc pevný základ jeho, ktorý ani brány pekelné nepremôžu.

Kornel Medriczky, učitel.

Jaro.

*Ó vzniklo znova, vzniklo zase,
ľúbezné, milé mi jaro.
Obzor sa kochá v mladej kráse,
hor, dol sa hojeá v chuti, jase,
život vre, hmyří bujaro.*

*Ľahodne pučia stráne, hvozdy.
šumi, šelestí dumný háj,
O závod hviždia svižní drozdí,
s bodrostou nik sa neopozdí,
ševel, švehol je kriesby kraj.*

*Kypri sniečko zem paprškom,
čo kde pobožká, okraje.
Škorvánkov trilka znie okrškom,
krepké jahnenca drobčia víškom,
v skaliskách bublu ručaje.*

*Poliami, sadmi kvapi Vesna,
kvietím posýpa líku, lúh.
Balsamom dýcha tóna lesná,
v čarosvet vabí rozkoš klesná . . .
kam páčiš, všade tešný ruch.*

*Po nivách, brehoch bystré dietky
kutia fialiek skromný skryt.
Svevolné tropia šanty. pletky,
schamrú si kašky, čačky všetky . . .
ó prostopašný, vrký hyd!*

*V krúhoch lepotná, švárna hoľka
hrkúta vlúdnych úvalín.
Úprimný sokol vždy jej volká,
sluší mu vďaka koľká-toľká:
kytíca vonných konvalín.*

*Po kopcoch plužia volky rumné,
kol nich koristia havrani.
Pri spevoch kopú devy šumné . . .
Boh im požehnaj v cárku, humne,
nesklam čeliadku v úfaní!*

*Tu-tam osenia rúče rastnú,
radost lunistú zret zeleň.
Zrniečko padlo v plochu štasínú,
donesie plácu za znoj maslnú . . .
Hej gazdy roztok, role len.*

*Zmelčí tvrdz útrov zeme-matky
a vlaščí jadro brázd potom;
a dúfa pevne: Boh dá zpiatky
hojný plod pôdy, osoh sladký,
za nimž sa sdieral klopotom.*

*A zvanie vánok, zve ho v sosny
kludného srazu do ticha . . .
Mňa tiež akýsi prelud prosný
ľudári jarnej slasti vo sny,
kde nenie lož, klam, pletícha.*

*Dusný vzduch, tesný byt opustím
chvátam velebnú v prírodu.
Šibký konárím hebkým, hustým
v bludišti dúbrav máchom, šustím,
zlatú požívam svobodu.*

Dlhomír Poľský.

OHÝRNIK

*Tých všetkých ct. predplatiteľov,
ktorých predplatok už vypršal, úctive
prosíme svoj predplatok obnoviť;
tých ale, ktorí predplatili, preto ale
„Krestan“-a nedostávajú, prosíme
peniaze reklamovať na pošte, alebo
poukážku s tých peňazí nám poslať,
aby dl'a miery spravodlivosti po-
kročiť mohli.*

Vydavateľstvo.

Po rusky sa učí kráľ Menelik. Tento kráľ, ktorý obdivuje obratnosť ruských vojakov, už od dávnejšieho času učí sa po rusky.

Slová apoštolského biskupa Gróf a dr. G. Majláth, biskup v Sedmohradsku navštívil v Ačade sebe príbudznú rodinu Szegedy nazvanú. Pred večerom on držal v kostole májovú pobožnosť, po ktorej krátku kázeň držal, v ktorej povedal: Vysoký stav, panský pochod, veľké meno, vysoká hodnosť: nič není sú proti tomu šťastiu, že je kto členom cirkve Kristovej a za matku má prebl. Pannu Mariu. To je potom už opravdivý hl. pastier.

Smelí Uhri. Španielsko potrebuje lekárov na bojovište na ostrove Kréty. Nikde nemohlo takých najst, v Maďarorságu ale sa ich 18 prihlásilo.

Pút. Kto by mienil b. r. z Oravy, Liptova, Turca a Trenčína na levočskej púti účasť brať, ten nech sa u vel. p. Izrára Jána Hattyára (Habovka, p. p. Zuberec) prihlási. Cena z L. Sv. Mikuláša do Iglova na II hej triede stojí 1 zl., na III-tej ale 63 kr., alebo ta i nazpäť II. kl. 2 zl., III. kl. ale 1 zl. 25 kr. Ale aj tí, čo níže Sv. Mikuláša vysadnú, tiež za polovičnú cenu na košicko-oderbergskej železnici do Sv. Mikuláša cestovať môžu, keď sa do 10-ho júna u vyšspomenutého farára hlásif budú. — Levočský odpust odbavuje sa každoročne 2-ho júla; pútnici teda z Oravy a iní, pohnú sa 30-ho júna o 12:58 minute popoludnie do Iglova; nazpäť ale vratia sa 3-ho po službách Božích na poludnie o pol 12 z Iglova.

Daň od bicyklov. V Temešváre je veľa bicyklov, ktorémusi pánovi napadlo, že dobre by bolo odaniť bicykle; čo jestli sa prevedie, ročíte dostane sa do mestskej pokladnice asi 10.000 zl. Čo chvíľa aj od paličiek a od dáždňíkov sa bude daň platiť?

Nevedomosť matrikára. V Bátteséku nedávno Ferdinand Melchert a Katerina Liebhauser po občianskom sobáši nechceli podpísať matrikársku zápisnicu; matrikár napriek nariadeniu ministerskému nechcel im preto vydať svedectvo s občianskeho sobáša. Čo keď sa tamajší p. farár kat. dozvedel, hneď telegrafoval vicešpánovi; a nie bez výsledku, ponač po poludní pán matrikár sám poslal ten výťah na faru, ktorý tak hrdo odoprel pred poludním.

Do smrti v žalári. V Trenčíne Andrej Sietlik a Valent Sietlik nielen bratia, ale aj susedia boli. Vela svady bolo medzi nimi skrze deti, ktorým ne jeden pohlavok ušiel sa. Jednúc dobre sa zabával Andrej Sietlik, ktorý harmonikoval, žena a deti ale tanec drobčily. Valent i s manželkou oprel ucho a oči na plot, a tak počúvali musiku a dívali sa na tanec. Zrazu osloví Andreja švagrína, aby aj jej zahrál, že aj ona si chce zaskočit. Však ti ja zahrám, — znela odpoveď, medzi čím šiel pre flintu a zastrelil tak brata, jako aj švagrínu. Trenčianska súdna stolica ho odsúdila do väzenia na 15 rokov, kráľ. tabuľa a najnovšie kráľ. kuria ale do smrti.

Zajímavý útok zbojníka. Neďaleko Rímu v Groseteve prihodilo sa nasledovné zbojnícke dobrodružstvo. Mesto vodovod chcelo nechať vystaviť, v ktorej záležitosti vyslaný bol výbor pod predsedom Jacurom. Do hromady trinásť sa ich vybralo; naraz prišli na úzku cestu; s jednej strany vrch bol s druhej strany rieka. Stretli sa s mladým šuhajom, ktorý o pleco oprel flintu a kázal im postáť a pýtal 1000 lír, lebo ináč vraj strelí. Tí ho poslúchli, ale začali sa s ním jednať, on ale ostro udrhel na nich, aby mu všetci peňažné fmeče svoje dali. „No to je žobracky výbor — znely jeho slová — sotva má 750 lír.“ Potom ale zmizol v húšti.

Obet ožralstva. Nádenník Eugen Kireke, ktorý asi pred 10 rokami prišiel z Horniakov sem do Judapešti na robotu, kde i zostal a i oženil sa, toľkokrát pozrel zuzke (flaške) pálennej na dno, že mal smelosť zo žartu dobrú buchtu dať pástou krčmárovi do chrbáta. Krčmár ho von chcel vyhodit, ten ale taký guráž mal, že krčmára o zem bachol a dve rebrá mu zlomil. Ten korhel Slovák dostal 4 mesiace, v ktorom čase, veru, neraz mu napadne v tom chládku zuzka čertová. Lenže čo chosňa keď chuderka manželka jeho i so 4 deťmi musí sa samá trápiť.

Smrť následkom zaucha. Sedlár Jambriech povadil sa v Bpešti s jedným paholkom. Aj bitka nastala medzi nimi, medzičím paholok také zaucho vylepil sedlárovi, že ten hneď bez ducha klesol na zem. Paholok uprskol; a ponevác ho nepoznali, snáč ho ani nenajdú a nechytia.

Vrah Moravec. Už je tomu asi pol druha roka, že postavač Alfonz Hradil v Bpešti dopustil sa vraždy a čo mohol so sebou pojal. Lenže mu prišli na stopu. Súdna stolica tak súdila, že obesený musí byť. Teraz ale ináč rozhodnula v tej veci kráľovská tabuľa, ktorá ho odsúdila na väzenie du smrti trvajúce. — Veru Boh neraz už tu na zemi tresce hriechy.

Kadidlom poctený vták. V koložskej obci Kóróde Zachariašovi Mészárošovi zomrel jediný syn; po pohrabe o 12. hodine vták priletel k obluku, na ktoré klopal pyskom. Žena povedala, že je to nebeský posel ich syna, dnu ho vpustili. Uvedomili o tom miestneho popu, staroverského kňaza, ktorý obliekol sa do kostolného rúcha a okadil toho vtáka. Žena potom povedala, že už vyšiel z neho zlý duch, treba ho von pustit, a ten vták veľmi vďačne to prijal, lebo hneď von vyletel. — Kto už videl kedy takú poveru u kat. kňaza?

Zbláznel na pohrabe dcéry. V Kis-Jenöve gazda Peter Kostán zbláznel, keď mu dcéru pochovávali, ľudu nedal pokoj, dekanovi kosou sa hrozil,

vytrhol mu z ruky modliacu knižku, ženu smrteľne ranil, do svokry šestnásť krát zaťal sekerou, potom ušiel. O dakoľko hodín ale podarilo sa, chytiť ho. Tie ženy zomierajú.

Milosť Ducha sv. Juraj Balog občan to sárvártizenháromvárošský vystúpil z evanjelíckej cirkve a navrátil sa do lona cirkve katolíckej.

Porod na električnej dráhe. Robotníčka Tina Maršanek na električnej dráhe porodila v Bpešti utešeného chlapca. Môžeme si myslieť, aki prekvápení boli tí, ktorí s ňou cestovali.

Počasié v lete. Dľa hvezdára Falba v mesiaci júli, v prvej a v tretej tretine augusta veľmi chladno by malo byť, veľké víchre, búrky a dažde majú nás navštíviť. 31. aug. ale hrozne kritický deň bude. V oktobri také lejavice by mali nastať, že v celej Europe vylejú rieky a potoky. — No pekná to úfnosť?

Často je požiar v Kis-Szebene neďaleko Eperješa. Behom dakoľkých dňov osem krát bola podpálená tá obec; aj evanjelícky kostol v obeť padol jednému z tých požiarov. Obecenstvo veľmi je nespokojné a bojí sa, že sa to ešte i ďalej opätovať bude.

Figliarska židovka. V Simánde akási Róza Schwarz poistila svoj dom na 1200 zl., potom ale v noci o 11. hodine podpálila ho. Četníctvo ju hneď počalo upodozrievať a oznámilo ju u vrchnosti.

Bánffiove trakty. Mieisterpredseda Bánffy ku cti delegátom usporiada päť veľkých obedov, na ktorých ustanovíť by sa malo okrem iných aj 12 uhorských a 12 rakúskych vyslancov. Vyslanci rakúskej ľudovej a kresťansko socialnej strany ale usniesli sa, že nepríjmu pozvanie na obed Bánffiov. Sú to tedy predsa tvrdí mužovia tí rakúski vyslanci.

Ruské biskupstvo v Berlíne. Berlínské ruské kruhy hodľajú staroverské biskupstvo založiť v Prusku, a síce v hl. meste Pruska, v Berlíne.

Hrozná povest. Vo Veľkom Becskereku socialisti, ktorí prekazení boli v oslavovaní 1. mája, z pomsty usniesli sa, že 15. mája vyvesia červenú zástavu a v noci o život pripravia četníkov. Lenže vrchnosť prišla na stopu všetkým figlom. Viceišpán za včasu doniesol vojsko; pri vyšetovaní vysvitlo, že Alexander Pfeiffer pobúril ľud ohnivými listami.

Reči ľudáka Asbótha. Ján Asbóth, vtipný a herský ľudák vydal svoje reči, ktoré v akademii a v snemovni vyslancov a pred voličmi držal. Predmluvu br. I. Kaass písal, ktorý veľkou chválou sprevádza tie reči. Cena toho veľikeho diela je 3 zl. 50 kr. Dostať ho v tlačiarňi sv. Gerharda (Bpešt. Práter u. 44.)

Ztratilo sa dievča ešte v minulý týždeň, menom Emma Hmel, ktoré doposiaľ darmo hľadali rodičia; v Budapešti sa také dačo veľmi ľahko stane.

Jozef Palka maliar v Budapešti VIII. Mária Terezia-tér číslo 1. shotovuje vkusné kostolné obloky, tak v jednoduchom ako aj umeleckom spracovaní za najľavnejšiu cenu. Vysvetlením, kresbou, cenami na láskavé dotazy poslužím ochotne obratom pošty.

DOPISY.

Zvolenský Sv. Ondrej, 7. mája 1898.

Vážený pán Redaktor!

Aj sem chodí náš obľúbený „Kreštan“, ale som ešte nečítal dopisu odtiaľto, preto chytám pero do ruky niečo sdeliť vám.

Vo vašom obľúbenom časopise som čítal, že niektorí práve vtedy sa chvástajú, že sú dobrí katolíci, keď za protikrešťanské predlohy bojujú.

V našej obci tiež jeden taký dobrý katolík, práve vtedy, keď na našich katolíckych kňazov hnusné hany kydal, celé balvány nesvedomité grobianstva na nich váľal, a vtedy on kričal, že je dobrý katolík. Dostal ale krásnu odpoveď od jedného poriadneho človeka horára, ktorý mu povedal, mal by som takým katolíkom byť, ako si ty, radšej bych sa obesil.

Tento náš dobrý katolík zastáva viac služieb; a síce on je notárom okresným, matrikárom, poľovníkom, rybárom, salašníkom a assekurantom. A on si tieto služby poriadne zastáva. Keď u nás bolo zakázané psov púšťať, a museli byť uviazaní pre besnotu, on ale zato išiel na poľovačku z jeho psami. Keď sa ľudia ustávajú viac krát k nemu, doma ho nenajdú, keď ale na veľa ustávania ho už raz doma najdú, a pre tú, alebo pre inú záležitosť ho prosia, aby im to vydal, alebo vykonal, nagrobíani im a hreši Boha, Krista a Pannenku Mariu. Keď prídu k nemu naše ženy pre nejakú záležitosť, povie im, aby prišli na večer a do rána sa im žiadosť splní, a keď aj štyri razy idú preto jedno, len tú istú odpoveď dostanú.

Bez toho, žeby jejich žiadosť vyplnená bola. Tie ale, ktoré mu chodia ovce vartovať, tie môžu pána Čipkajovu nášho byvalého pána podžupanovú a ablegátovu zástavu blatom zahádzať. On poriadne už aj navzorené stavisko assekuráciu vyberal, a žandarmi svedomite prinútil, aby platili. A potom ani len krajičara nedostali, za viac rokov chodily tieto pošutovania hodné sirotky k nemu, i na Brezno, i do Bystrice, od Anáša do Kajfáša, od Herodesa do Piláta, ten ich poslal k tomu, ten zas k tomu, až pošutovania hodne ustaly a s plačom všetko skončilo. On pribral peniaze na to, alebo na iné, aby to spravil a vykonal, peniaze si zadržal a tým osobám ani poslal nič nevykonal. On aj porcie dobre vie rátať, jedným pripíše, druhým odpíše; jedným slovom dobre sa vyzná vo všetkých službách. Tento náš dobrý pán katolík ač assekurant sotva do roka 3 alebo 4 razy vidí sdnuká kostol, a primerane aj sviatosti užíva. On v nedeľu dopoludnia v kancelarii si pokoná, a potom ide do krčmy, tam sa zabáva a s hockým sa povadí, pobije, nech je to jakýkoľvek človek, jemu je to jedno. Aj ja som skoro bol takýmto katolíkom, ale som sa pokarhal. Lebo takíto dobrí katolíci sú všetci naši s. b. Takyto dobrí katolíci majú 4 hl. sviatosti.

Milí bratia napomínam vás, chráňte sa takýchto dobrých katolíkov, lebo beda vám, jestli sa takýmito dobrými katolíkmi stanete, ktorí takieto hnusné podliacke kúsky konajú.

Chráňte sa, milí čitatelia, aby ste sa nestali obetou týchto dobrých katolíkov. Lebo beda prebeda, a trikrát beda takým hnusným podliakom. A. K.

Z Bytče, 20. mája 1898.

Vysoko Vážený a Dôstojný Pane!

Z Považia od Bytče v čísle 18-ém vášho ct. Kreštana pravdomluvný? o účinkovaní a správe bytčianskej filiálky „Tatra“ dopisuje. Tento nemenovaný pán nezdáva sa byť priateľom banky filiálky, tým menej ľudu, lebo hovorí, „že v tom kruhu mohla radšej filiálka ísť, a tie židovské sporiteľne zostať“.

Že dopisovateľ je o účinkovaní a správe filiálky zle informovaný, alebo zomyselné faktá udáva; — nižepodpísané censurné poverenie to nasledovne dátami dokazuje, ktoré pri inventúre majetku z roku 1897-ho 13. decembra horevzaté boji, a síce:

Našlo sa zmenok 849.

Z týchto bolo do	50 zl. r. č. 317.
	do 100 zl. r. č. 221.
	do 200 zl. r. č. 145.
	do 300 zl. r. č. 68.
	do 500 zl. r. č. 45.
	do 1000 zl. r. č. 38 a
	vyše 1000 zl. r. č. 15.

Intabulovaných a rukojemstvom zabezpečených dlžobných úpisov je 95; — ktoré vo veľkom počte u nášho ľudu umiestené sú, o čom v 19-tom čísle velebný pán kaplán turzovský sa bol osvedčil, jako to ešte iní velební páni dokázať môžu.

Do ohľadu berúc, že zmenky nižšieho obnosu do 500 zl. r. č. skoro 800 čísel obnášajú, ktoré tak rečeno všetky úver nášmu ľudu poskytujú, tak veľmi málo zostane tých 1000 zl. zmecek.

Bohužiaľ, že krach, ktorý nás celý okres predtroma rokmi bol zastihol, aj našej filiálke ublížil; — ale čistý ošoh, ktorý filiálka pred tým bola učastinárom poskytla, o mnoho väčší je, jako tie ztraty, a tak tisíce dolu Váhom neuplynuly.

Účinok, ktorý pán dopisovateľ s jeho dopisom asnaď chce docieľiť, sa nepodaril, lebo filiálka dôveru takú požíva u obecnstva, jako predtým.

Toto osvedčenie v záujme pravdy a v záujme účinkovania a správy filiálky vydávame.

Dano v Bytči, 1898. dňa 9. mája.

Duro Micsura.

Justin Reháč.

Karol Ballay.

M. Treszkony.

Pukanec, 20. mája 1898.

Vážna Redakcia!

Prosím týchto pár riadkov uverejniť.

Dopisov z Pukanca sa v listoch Kreštana málo uverejnilo, nie síce preto, jakoby sa u nás všeličoho nenachodilo, čoby druhých zajímalo a nám príležitosť poskytlo, naše bóle a túžby vyjaviť, ale cudzí nezaujúc naše pomery, tieto by si snáď naopak vykladali, a na ten spôsob i tak nepekne opísaný Pukanec ľahko by sa mohol stať novým Kocúrkovom.

Tedy ponechajúc iné predmety, ktoré naše duše tlačia, chcem len tú pre nás radostnú okolnosť verejnosti odovzdať, že sa u nás tvoril kat. čitateľský spolok. Veru, veru sme my chudáci katolíci, už skoro jedno pol storočie v opustenosti bez vodcu a radcu blúdili; minulého roku uznajúc, že takýto stav pre nás zkazonosným sa stať musí, pred seba sme si vzali — aby sa aj u nás spoločenský život, svornosť a obapolná láska a úcta ubytovala — idúc za príkladom iných katolíckych obiec, jeden čisto katolícky spolok sme tvorili.

Ale bohužiaľ hneď pri začiatku sriadenia spolku museli sme nielen z našimi prirodzenými nepriateľmi zápasiť, ale hatily nám to i takí naši ľudia, ktorým svätou povinnosťou by bolo bývalo sa o rozkvet tohoto spolku starať. Vzdor všetkým námahám zamedziť utvorenie tohoto spolku, sme sa predsa dožili toho radostného dňa, dňa to 24. apríla kedy sme slávnostne vydržovali prvé vlné shromaždenie kat. čitateľského spolku, v ktorom po prečítaní potvrdených stanov a domových pravidiel, sme zvolili našich spolkových úradníkov.

A tak započali sme s pomocou Božou náš spoločenský život a úfame, že náš spolok prekvitáť bude. U konca môjho krátkeho dopisu musím srdečnú vďaku vysloviť prev. pánu drovi Ottokárovi P r o h a s k a, ktorý v prospech našej knižnice nám významný počet kníh daroval, a tak prostriedok k nášmu vzdelaniu nám poskytnul.

Nemôžem zamlčať i tú prípadnosť, že po skončení prvého valného shromaždenia nasledovala v prospech čitateľského spolku tanečná zábava, na ktorej sa nielen mládež, ale i rodičia súčastili, a až do svitu sa veselo bavili. *Jeden z údov.*

Prosté a figliarske nápady.

Strašná vyhrážka.

Súsed Fidirichovič pozre do krmníka a vidí, že ušípané sú ešte chudé. Začal sa jim teda vyhrážať: „Sviňky, sviňky! Tučniteže dobre, lebo ináč nebude zabijačka!“ Či si sviňky toto napomenutie pripustily k srdcu, to nevieme.

Dostal sa.

Žena: „Pozriže, mužik môj, však ver mi dobre stojí táto šatka, čo som si dnes kúpila?“

Muž (nahnevaný, že musel dať žene peniaze na šatku): „Veru ti nepristane, tá šatka je špatná.“

Žena: „Ale naozaj? Tak mi len daj zlatovku, musím si kúpiť zase novú, takú, ktorá by sa aj tebe páčila.“

Knižná polica.

Brezňové kvety (Milostné pražské Jezulátko) vydal kamelitský kláštor (Bpešť, VI. Huba u. 12). Cena utešeno v plátne viazaného a vyše 100 strán obsahujúceho výtisku 30 kr. Vrele odporúčame.

Časopis museálnej slovenskej spoločnosti. Rediguje A. Sokolík. Dvojmesačník. Cena 1 zl. Vrele odporúčame.

Mesačník „Naša Nádej“ rečený vrele odporúčame ct. čitateľom. Obyčajne na 24 stranách on vychádza každý mesiac. Tieto sošity majú za cieľ rozšírovať poklonu k prev. Sviatosti Oltárnej. Cena na celý rok 80 kr. Zvlášte duchovným a ruženským spolkom ich odporúčame do priazne.

„*Veľká Novina*“, čili la saletteské proctvo, ktoré vzťahuje sa na koniec sveta, a ktoré Panna Maria dvom pastierskym deťom sdělila. Cena 25 kr. — *Veľká pliaga sveta.* 120 strán obsahujúce dielo toto vysvetľuje veľkú novinu. Opisuje boj Ancikrista s Eliašom a Henochom, opisuje i to, v jakom tele budeme vzkriesení, kde budeme bývať, čo budeme jiesť atď. Cena 70 kr. — Tieto diela razom objednané stoja 80 kr. Vrele ich odporúčame.

Príprava ku sv. spovedi a prvému prijímaniu. Poslovenčil dr. Jozef J a n d a. Cena viaz. 15 kr.; broš. 10 kr. Vrele odporúčame toto výborné dielo, ktoré *Lujza Čery* v Budapešti vydala.

ODKAZY REDAKCIE.

Rukopisy nedávame nazpät a listy bez podpisu mena neberieme do povahy.

Vrele prosíme cténých spolupracovateľov a dopisovateľov „*Krestan*“-a, aby ráčili dopisy v nedeľu, alebo pondelok poslať, ináč nemôžeme ich uverejniť v najbližšom čísle.

Krak... Vďaka vám, že ste odhalili vaše pomery, navštívte nás aj inokedy s listom, lebo na vašom okolí nikomu sa nechce písať. — *Kocurice.* Kto to videl, plašit brata, jako cigáň žabu z hrnca. — *Márnotratník.* To je smutná vec, keď ako pleva idú od vás tie groše. — *Vadovce.* Vy ste rovnakí; to si ale zapamätajte, že slepý slepého ďaleko nezavedie. — *Topolčany.* Ja veru nepristávam na vašu dobrotu. — *Čachtice.* Čo chvíľa sa vám dohrnú páni; od toho ale neodstúpte. — *Čačan.* A Kaco-Maco ešte vždy drichme? Povedzte mu, že ho mátoha mamelukov nezadlho navštíví. — *Korník.* To vždy tak bolo a aj bude na svete. — *Lopaššov.* Vidieť, že veľa je práce na poli, ináč by ste neboli tak ticho. — *Odsekalovce.* Celkom múdro. Len i ďalej tak, žarty koniec vezmú. — *Čaca.* Dľa žiadosti vašej spravil som kroky.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to, keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korrešpondenčnej karte nepýta druhé, lebo to je uno-vanie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví pošťára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiniť každý poštový úradník *úplne za darmo.* Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udat u poštovej direkcii. Veď to potom vykoná. Úradná reklamácia má ten osov, že pošťári väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomyslné.

Do pozornosti objednatel'ov kosal odporúčame oznam Jozef Sokrových kosi, v našom časopise uverejnený, a prosíme ct. čitateľov, aby svoje objednanie čím skorej nám sdělili na objednatel'skom hárku k 15-mu číslu pripojenom.

Budapeštianske obchodné zprávy.

1. **Zbožie.** Pšenica (žito) banátske 00—00. — Od Tisy 14.45—15.25. — Od Pešti 14.40—15.20. — Zadunajské 14.45—15.25.

Raž 9.90—10.20.

Jačmeň na krmenie 6.75—7.00. — Do pálenice 7.00—7.50. — Na pivo 8—9.50.

Oves 7.70—8.00.

Kukurica 6.20—6.30.

2. Múka.

0	1	2	3	4	5	6	7
23.70	23.30	25.20	22.20	21.50	20.70	19.90	17.40
			7½	8			
			14.10	8.20			

Otruby fajnové 4.40, grobovité 5.30.

3. **Strovy.** Veľká biela fizuľa 6.25. — Malá 8.25. Hrach 8.50. — Pšeno 4.75—5.00. Konopné semä 8.25—8.50.

4. **Semä na sejbu.** Červená jatelina 32—40 zl. Staré semä 00—00 zl. — Lucerna 35—24 zl. — Baltacim 00.—00.00. — Muhar 6—6.25 zl. Ladník 5.75—6.

5. **Hyd a vajca.** Kura 60 kr. — Sliedka 70 kr. — Kapún 1 zl. — Morka 2.80. — Krmená hus 3.60. — Kačka 1 zl. — Krmená kačka 1.50. — Vajca 6—7 kusov 20 kr., 32—34 kusy 1 zl.

6. **Svine.** Prasce 1 pár 120—180 kilov 54—58 kr. Staré, 1 pár 320—380 kilov 55—59 kr.

7. **Telce.** Živé 28—30 kr. kilo. Sekané mäso 00—00 kr. kilogram.

8. **Masť a slanina.** Sviňská v sudoch 65—69 zl. — Bielotabuľová 60—64 zl. (v troch kusoch). — Udená slanina 66—69 zl.

9. **Remeň funtový** od 14—18 kl. terec 142—144.

10. **Kraviny** vrázkované 5—6 kilové 170—175.

11. **Tefaciny** barnavé 10—13 kl. 390—420.

12. **Potrava.** Seno. Lúčne seno 1.70—2.40 kr. — Slama. Na postielanie 1.30 kr. — Žup 1.70 kr.

Zodpovedný redaktor: Mikuláš Lepšényi.

OZNAMY

PRE NAŠE NOVINY VÝLUČNE LEN VYDAVATEĽSTVO „KREŠŤANA“ PRIJÍMA.

Prosím

všetkých pp. priateľov a známych Slovákov, že ja nižepodpísaný odobieram

hostinec

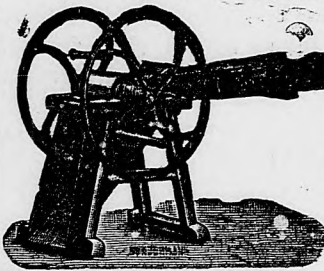
na „Vácsi körút és Lipót-tér sarok“ (vacovská okružná cesta a Leopoldov plac na rohu). S tým sa do povahy odporúčam, že u mňa dobré víno aj všetky nápoje a jedlá za ľavnú cenu a dobrú obsluhu dostať možno.

S najväčšou úctou

Jozef Štefan Schullek.

MICHAL TRESKOŇ

V Bytči (Nagy-Bittse, Trencsénmegye),

fabrika na hospodárske mašiny, odporúča pp. hospodárom žentúre, sečkovice, mlátačky, rajtáre, triery, rozsiavačky, šrotovníky, struhadlá, mašiny na kapustu, mašiny na moržovania kukurice, pluhy a brány, amer. hrable, mašiny na lámání stromovej kôry, mačkadlá na slad a borievky, cirkulárne píly, mangle na prádlo, decimálne váhy.

Obrazkové cenníky pošlem na žiadosť franko.

Papier makulatúrový

je k dostaniu u nás; metrický cent stojí 6 zl. 50 kr.

TLAČIAREN

SVÄTÉHO GERHARDA

V BUDAPEŠTI, VIII. OKRES, PRÁTER-U. Č. 44.

úplne novovystrojená, katolícka tlačiareň hojne opatrená, najkúsnejšími francúzskymi písmenami, ktorá jakúkoľvek prácu, čo sa tlače týka, od najjednoduchšej až do najkúsnejšej prijíma, a zato aj ručí.

Zvláštne vyzýva pozornosť preveleb. knazstva a obecných predstavenstiev na

úradné výtisky,

ktoré rýchlo, vkusne a čo najlacnejšie rozposiela.

Prosíme pozor dať.

V Maďarorságu veľmi je rozšírené v obchode zavratníctvo a ziskuchtivosť. Od tej doby čo som s kosou „sv. Antona,“ ktorej chýr rozšíril sa po celej krajine, zavratníkom trochu na prsty klopol, všemožnými figlami napodobňujú ju a prevádzajú ľudí, že ich ľahký tovar je kosa „sv. Antona,“ proti tomu osvedčujem sa, že v Maďarorságu nedržím ani jednatela ani podomníka. Opravdivá kosa „sv. Antona“ len u mňa uôže sa dostať.

Ctené vidiecke obecnstvo nemôže sa zaobísť bez jedného nástroja, bez kosa. Dobrá kosa je poklad; zlá kosa je taká ostuda, ktorá ani toho nenie hodná, aby sme ju do ruky chytli. — Každý to dobre vie, a predsa mnohí slepo veria zriedkavými liškavými výrazmi vychválenými kosámi týmto dopieravým odpredavačom. Toto je tá jediná kosa, ktorá doposiaľ nad všetko očakávanie úplne vyhověla žiadost kupovačov.

Kosa „Sv. Antona“

právne zaslúži byť menovaná kosou ľudu, ako ju na mnohých miestach menujú.

Toľkých a takých uznani pôvod je ten, že je ona trváca, ani pritvrdá, ani primáká není a podivuhodne ľahká.

Kosa je tenká, ale hrdlo má mocné, šikuje sa ona do ruky obyčajného kosca; nemusí sa kováčovi poslať, aby jej zohol hrdlo, pretože následkom tohoto obyčajne zmäkne zadná časť kosa.

Vela gazdov následkom chybného kovania aj tú najlepšiu kosu pokazia. Pri kose „sv. Antona“ nemôže sa to stať, pretože ona už vo vykuvanom a vyprobovanom stave dostane sa do ruky kosca.

Po jednom kovaní aj behom viac dní dobre kosí kosa „sv. Antona“ a po jednom brúsení aj na 150 rokov sa dá s ňou dobre kosíť aj tá najtvrdšia brehová tráva.

Za každý kus dobre stojím; nezodpovedajúci premením.

Ceny kosí „Svätého Antona“.

Zdĺžka cmtrov:	70	75	80	85	90	95	100
Cena kosa	zl. 1.—	1.05	1.10	1.15	1.20	1.25	1.30 kr.

Amerganský kosový kameň je veľmi zodpovedajúci tomu cieľu. Cena 25 kr., 10 kusov 2 zl. Strieborná-ocelová babka s kladivkom v skovadle 85 krajciarov. — Ocelové kosáky „sv. Antona“ po kuse 35 kr., 10 kusov 3 zl. — Pri objednaní 5 kosí, franko, pri objednaní 10 kusov jedenásty sa pričíni. **Jozef Sohr v Somogy-Szille.**

Kosa len vtedy je opravdivá, jestli na stupni je môj obranný znak, na tabuli ale toto sa dá čítať: **Ocelová kosa sv. Antona Sohra.**

Obrázkový cennoslov zdarma.

Krajinský sústredný sklad kresťanských potravných spolkov.

Budapešť, IX., Ferencz-körút 16.

Telefon 61—59.

Svätého = Gerharda

Telefon 61—59.

TLAČIAREN a VYDAVATEĽSTVO KNÍH

BUDAPEŠŤ, VIII. OKRES, PRÁTER-ULICA 44.

odporúča sa na vystavovanie tlačových dielov a síce: týždenníkov, kníh, cenoslovov obežníkov, povolani kariet oddania sa, tanečných poriadkov, náročných oznamov v utešenej podobe a lacnej cene.

Vidiecke objednávania hneď sa prevedú.